

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

**Europski sustav integrirane statistike socijalne zaštite
(ESSPROS-ov modul za neto davanja u sklopu socijalne zaštite -
ograničeni pristup)
za 2023.**

Organizacijska jedinica: Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite

Priredio: Sandro Jakopčević

studen 2025.

0. Osnovne informacije

- Svrha i predmet istraživanja

Glavna svrha istraživanja jest izračunavanje izdataka socijalne zaštite u neto iznosu koji su primili krajnji korisnici naknada. ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu usko je povezan sa primarnim istraživanjem – ESSPROS-ovim Središnjim sustavom, u kojem se prikupljaju izdaci socijalne zaštite u bruto iznosu.

Porezi i socijalni doprinosi koji se primjenjuju na neke naknade socijalne zaštite smanjuju iznose naknada koje prime krajnji korisnici. Neto iznosi izdataka socijalne zaštite doprinose boljoj usporedivosti podataka o izdacima za socijalnu zaštitu među zemljama jer je isključen utjecaj nacionalnih fiskalnih mjera, koji postoji u ESSPROS-ovu Središnjem sustavu. Stoga je cilj ESSPROS-ova modula o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu prikupiti informacije o tome koliki je utjecaj fiskalnog sustava na neke naknade socijalne zaštite u bruto iznosu i tako dati podatke o neto iznosu izdataka socijalne zaštite.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravni akti i drugi sporazumi

- Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 458/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom sustavu integrirane statistike socijalne zaštite (ESSPROS) u odnosu na odgovarajuće formate za slanje podataka, rezultatima koje treba poslati i kriterijima za mjerenje kvalitete za ESSPROS-ov modul za neto davanja u okviru socijalne zaštite (SL L 34, 9. 2. 2011.)
- Uredba Komisije (EZ) br. 263/2011 od 17. ožujka 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 458/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o Europskom sustavu integrirane statistike socijalne zaštite (ESSPROS) u odnosu na početak cjelovitog prikupljanja podataka za ESSPROS-ov modul za neto davanja u okviru socijalne zaštite (SL L 71, 18. 3. 2011.)
- Zakon o službenoj statistici (NN, br. 25/20, 155/23. i 124/25. – ispr.)

- Sustav klasifikacija

Eurostatova Klasifikacija ESSPROS programa

Eurostatova Klasifikacija ESSPROS naknada

- Statistički pojmovi i definicije

Glavne statističke varijable jesu:

a) ukupni izdaci za socijalnu zaštitu u neto iznosu. Ukupni izdaci uključuju:

- naknade socijalne zaštite – sredstva, novčana ili nenovčana, koja se daju kućanstvima radi olakšavanja financijskog opterećenja niza rizika ili potreba
- administrativne troškove – troškove koji se zaračunavaju programu za upravljanje njime i njegovo vođenje
- ostale izdatke – raznolike izdatke programa socijalne zaštite. Dije se u isplate prihoda od imovine i ostale izdatke. Ukupni izdaci za socijalnu zaštitu u neto iznosu razdijeljeni su po funkcijama socijalne zaštite, ESSPROS-ovim programima i s obzirom na obilježja socijalnih naknada (npr. naknade koje se temelje na provjeri materijalnog stanja i bez provjere).

Funkcije socijalne zaštite određene su prema rizicima koje pokrivaju. To su: invaliditet, bolest/zdravstvena skrb, starost, preživjeli uzdržavani članovi, obitelj/djeca, nezaposlenost, stanovanje i socijalna isključenost.

- b) socijalne naknade podložne oporezivanju i plaćanju doprinosa
- c) ukupan iznos plaćenog poreza na socijalnu naknadu – porez na dohodak koji se primjenjuje na iznose veće od osobnog poreznog odbitka
- d) ukupan iznos plaćenih doprinosa iz socijalne naknade – predmet istraživanja jesu doprinosi koji terete korisnika socijalne naknade, dok su isključeni doprinosi koji terete isplatitelja (državu, poslodavca ili drugog isplatitelja socijalnih naknada)
- e) indeks umanjjenja – pokazatelj koji pruža informaciju koliko porezi ili doprinosi umanjuju ukupni bruto iznos naknada
- f) socijalne naknade u neto iznosu – iznos socijalnih naknada koji je preostao nakon oduzimanja poreza i doprinosa.

- Statistička jedinica

Jedinice promatranja jesu, kao i u ESSPROS-ovu Središnjem sustavu, programi socijalne zaštite. Program socijalne zaštite jasan je skup pravila koji podržava jedna ili više institucionalnih jedinica, koji upravlja pružanjem socijalnih naknada i njihovim financiranjem. Programi socijalne zaštite u svakom bi trenutku trebali zadovoljavati uvjet da je moguće sastaviti odvojeni račun primitaka i izdataka. Po mogućnosti, programi socijalne zaštite biraju se tako da pružaju zaštitu od jednog rizika ili jedne potrebe i obuhvaćaju jednu specifičnu skupinu korisnika. No u praksi mnogi programi pružaju naknade koji potpadaju pod nekoliko funkcija.

Za ovo istraživanje još se može dodatno reći da su jedinice promatranja u užem smislu izdaci programa, odnosno socijalne naknade podložne oporezivanju i plaćanju doprinosa iz naknade (mirovine – I. stup, mirovine – II. stup, novčana pomoć za roditelja odgojitelja, otpremnine i naknada plaće za vrijeme bolovanja koja tereti poslodavca).

Državni zavod za statistiku trenutačno prikuplja podatke za 18 različitih programa socijalne zaštite:

1. Posredovanje pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti
2. Mirovinsko osiguranje – I. stup
3. Zdravstveno osiguranje – osnovno
4. Zdravstveno osiguranje – dopunsko (HZZO)
5. Obiteljske naknade
6. Socijalna skrb
7. Pomoć za podmirenje troškova stanovanja
8. Pomoć za podmirenje troškova ogrjeva
9. Socijalna zaštita u Gradu Zagrebu
10. Socijalna zaštita poslodavaca
11. Mirovinsko osiguranje – II. stup
12. Prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji
13. Zaštita zdravlja na radu
14. Prava civilnih invalida rata i članova njihovih obitelji
15. Prava ratnih vojnih invalida i članova njihovih obitelji
16. Ostala socijalna zaštita na lokalnoj razini
17. Socijalna zaštita neprofitnih institucija
18. Socijalna zaštita u slučaju prirodnih katastrofa.

Poseban fokus ovog istraživanja usmjeren je na sljedeće programe:

2. Mirovinsko osiguranje – I. stup
 9. Socijalna zaštita u gradu Zagrebu
 10. Socijalna zaštita poslodavaca
 11. Mirovinsko osiguranje – II. stup jer ti programi sadržavaju naknade podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade.
- Statistička populacija

Podaci prikupljeni istraživanjem odnose se na ukupan neto financijski iznos utrošen na financiranje socijalne zaštite.

Poseban fokus istraživanja usmjeren je na socijalne naknade koje podliježu plaćanju poreza i doprinosa iz naknade.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Međunarodni korisnici: OECD

1.1.1. Potrebe korisnika

OECD traži podatke o načinu oporezivanja naknada i visini poreznih stopa te o sustavu poreznih olakšica u Republici Hrvatskoj.

1.1.2. Zadovoljstvo korisnika

Prvo istraživanje o zadovoljstvu korisnika Državnog zavoda za statistiku provedeno je 2013., zatim 2015. i 2022, a posljednje je provedeno potkraj 2024. Rezultati istraživanja mogu se provjeriti na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku – [Istraživanja o zadovoljstvu korisnika](#).

1.2. Potpunost

Podaci koje traži Eurostat definirani su Uredbom Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 458/2007 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EZ) br. 263/2011 od 17. ožujka 2011. o provedbi Uredbe (EZ) br. 458/2007 Europskog parlamenta i Vijeća i Priručnikom za ESSPROS. Referentni dokument na koje upućuju predmetne uredbe jest Priručnik za ESSPROS, u kojem je opisana cijela metodologija i klasifikacija za sustav ESSPROS.

Državni zavod za statistiku dostavlja podatke za sve naknade koje pripadaju u obuhvat Modula o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu, odnosno za sve one čiji je bruto iznos zabilježen u istraživanju (ESSPROS-ov Središnji sustav), a podložne su oporezivanju i plaćanju doprinosa.

1.2.1. Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka jest 100%. Eurostatu se dostavljaju sve tražene informacije.

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.1.1. Pokazatelji uzoračke pogreške

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2. Neuzoračka pogreška

S obzirom na manji broj naknada koje su podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade, i posljedično manji broj izvještajnih jedinica i ESSPROS-ovih programa u kojima su sadržane takve naknade, izračunavanje većine numeričkih pokazatelja kvalitete nije moguć. Poseban fokus istraživanja usmjeren je na četiri ESSPROS-ova programa u kojima su sadržane naknade koje se oporezuju (mirovine – I. stup, mirovine – II. stup, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i socijalna zaštita poslodavaca). Stopa neodgovora jedinica i ključnih varijabli ne pojavljuje se.

Kako ne postoji adekvatan izvor podataka u kojem bi se evidentirali bruto i neto iznosi naknada za bolovanje koji isplaćuju poslodavci, te iznosi poreza i doprinosa koji se isplaćuju za te naknade, Služba statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite obavlja procjenu na temelju podataka kojima se raspolaže: ukupan broj sati bolovanja koje pokrivaju poslodavci (do 43. dana bolovanja), prosječna bruto i neto plaća, procijenjena stopa smanjenja plaće zbog bolovanja, porez na dohodak i porezne olakšice te iznos doprinosa iz naknade. Procjena se provodi na generalnoj razini jer se ne raspolaže detaljnim podacima o svakome pojedinačnom korisniku, poput bruto plaće i osobne porezne olakšice, koja ovisi o broju uzdržavanih članova. Također, stopu smanjenja plaće zbog bolovanja potrebno je procijeniti jer je drugačije definirana kod svakog poslodavca. Zakon o obveznome zdravstvenom osiguranju jedino propisuje da naknada za bolovanje ne može biti niža od 70% plaće. Redovito se istražuju nove metode za prikupljanje iznosa bruto i neto bolovanja od poslodavaca.

Naknada za bolovanje koju isplaćuju poslodavci jedini je slučaj procjene podataka za koji nema dostupnog inputa od izvještajnih jedinica. Ostali slučajevi procjena podataka uglavnom se odnose na razdiobu nekoga agregiranog iznosa na pojedinačne stavke. Za tu svrhu koriste se sve dostupne informacije koje mogu doprinijeti kvalitetnom izračunavanju.

Prikupljeni podaci provjeravaju se pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se provodi inicijalna validacija podataka (detektiranje odstupanja u određenom unaprijed zadanu minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka prisutnog u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) te se za sva odstupanja i nelogičnosti obraća Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite, koja tada provodi dodatnu provjeru podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili konzultiranjem relevantnih zakonskih propisa.

2.2.1. Pogreška obuhvata

Nepokrivenost ili prevelika pokrivenost obuhvata ne pojavljuje se.

2.2.2. Stopa nadobuhvata

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.3. Pogreška mjerenja

Potrebno je napomenuti da se istraživanje ESSPROS na nacionalnoj razini provodi bez razvijenog programa za obradu podataka, tako da se podaci provjeravaju pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se provodi inicijalna validacija podataka (detektiranje odstupanja u određenom unaprijed zadanu minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka koji je postojao u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) te se za sva odstupanja i nelogičnosti kod podataka obraća Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite, koja tada provodi dodatnu provjeru podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili konzultiranjem relevantnih zakonskih propisa.

2.2.4. Pogreška neodgovora

Sve izvještajne jedinice dostavljaju potpune podatke na vrijeme, tako da nema neodgovora za jedinice i ključne varijable.

2.2.5. Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora jest 0%. Sve izvještajne jedinice popunjavaju upitnik.

Utežena stopa neodgovora jest 0%. Sve izvještajne jedinice popunjavaju upitnik.

2.2.6. Stopa neodgovora na određenu varijablu

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.7. Pogreška obrade

Istraživanje se ne temelji na uzorku ili selekciji te se prikupljaju podaci za sve naknade koje prema metodologiji ulaze u obuhvat istraživanja. S obzirom na manji broj naknada koje su podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade, i posljedično manji broj izvještajnih jedinica i ESSPROS-ovih programa u kojim su sadržane takve naknade, izračunavanje većine numeričkih pokazatelja kvalitete nije moguće. Poseban fokus istraživanja usmjeren je na četiri ESSPROS-ova programa u kojima su sadržane naknade koje se oporezuju (mirovine – I. stup, mirovine – II. stup, novčana pomoć za roditelja odgojitelja i socijalna zaštita poslodavaca). Stope neodgovora jedinica i ključnih varijabli ne pojavljuju se.

Prikupljeni podaci provjeravaju se pojedinačno u odnosu na prethodnu godinu i s obzirom na zakonsku regulativu. No treba napomenuti da je Eurostat razvio informatičku aplikaciju kojom se provodi inicijalna validacija podataka (detektiranje odstupanja u određenom unaprijed zadanu minimalnom postotku, nedostatak pojedinog podatka prisutnog u prethodnim razdobljima ili pojava novog podatka) te se za sva odstupanja i nelogičnosti podataka obraća Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite, koja tada provodi dodatnu provjeru podataka kontaktiranjem s izvještajnim jedinicama ili konzultiranjem relevantnih zakonskih propisa.

2.2.8. Stopa imputacije

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.2.9. Pogreška izbora modela

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.3. Revizija podataka

2.3.1. Politika revizije podataka

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Podaci se dostavljaju Eurostatu koji ih objavljuje na redovitoj godišnjoj razini (Državni zavod za statistiku nema informacija o datumima objave) te određuje praksu obavješćavanja korisnika podataka o eventualnim revizijama.

2.3.2. Praksa revizije podataka

Revizije podataka koje su u užem fokusu ovog istraživanja (naknade podložne plaćanju poreza i doprinosa iz naknade) moguće su samo u izvanrednim slučajevima, odnosno kad bi se raspolagalo informacijama koje bi dovele do bolje procjene podataka ili pronalaženja novog izvora podataka koji bi sadržavao točne iznosa poreza i doprinosa, koji se zasad procjenjuju.

Revizije ukupnog iznosa socijalne zaštite u neto iznosu, te iznosa po ESSPROS-ovim funkcijama i programima u kojima su sadržane i naknade koje se ne oporezuju, uvijek prate eventualnu reviziju podataka u bruto iznosu (ESSPROS-ov Središnji sustav) gdje su moguće redovite i izvanredne revizije.

2.3.3. Prosječna veličina revizije podataka

Pokazatelj nije primjenjiv.

2.4. Desezoniranje

Podaci se ne desezoniraju.

3. Pravodobnost i poštivanje rokova objavljivanja

3.1. Pravodobnost

Dostava podataka Eurostatu (ne postoje informacije o planiranom objavljivanju Eurostatovih podataka):

- ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu (kvantitativni upitnik): dogovoreno vrijeme za dostavu podataka – T + 24 (u mjesecima); ostvareni datum isporuke – T + 23
- ESSPROS-ov Modul o naknadama socijalne zaštite u neto iznosu (Izveštaj o kvaliteti): dogovoreno vrijeme za dostavu podataka – T + 25 (u mjesecima); ostvareni datum isporuke – T + 23

3.1.1. Pravodobnost prvih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.1.2. Pravodobnost konačnih rezultata

Pokazatelj nije primjenjiv.

3.2. Poštivanje rokova objavljivanja

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem. Podaci se dostavljaju Eurostatu koji ih objavljuje na redovitoj godišnjoj razini (Državni zavod za statistiku ne raspolaže informacijama o datumima objavljivanja).

3.2.1. Poštivanje rokova objavljivanja – dostava i objavljivanje

Pokazatelj nije primjenjiv.

4. Pristupačnost i jasnoća

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem, ali ih u elektroničkom obliku objavljuje Eurostat na svojim internetskim stranicama <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database>.

4.1. Priopćenja

Državni zavod za statistiku ne objavljuje podatke prikupljene ovim istraživanjem, ali ih u elektroničkom obliku na redovitoj godišnjoj razini objavljuje Eurostat na svojim internetskim stranicama <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database>. Uredba Komisije (EU) br. 110/2011 od 8. veljače 2011. ne određuje točno utvrđeni rok za objavljivanje podataka o neto socijalnim naknadama.

4.2. Mrežna baza podataka

Baze podataka o neto socijalnim naknadama objavljuje Eurostat na svojim internetskim stranicama <https://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/database>.

4.3. Pristup mikropodacima

Podaci statistike ESSPROS prikupljaju se kao prethodno agregirani financijski iznosi koji se ne mogu dovesti, posredno ili neposredno, u vezu s individualnim primateljima socijalnih naknada obuhvaćenih istraživanjem.

4.4. Dokumentacija o metodologiji

Metodološka objašnjenja trenutno su dostupna samo na engleskom jeziku (naslov dokumenta: ESSPROS Manual The European System of integrated Social Protection Statistics) na Eurostatovim mrežnim stranicama <http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/methodology>.

5. Usklađenost i usporedivost

5.1. Asimetrija toka zrcalnih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.2. Usporedivost u vremenu

Statistike su potpuno usporedive i usklađene za razdoblje od 2008. do 2023. Potrebno je napomenuti da su doprinosi iz mirovine uvedeni 2009. i od tada je počelo njihovo praćenje u okviru ovog istraživanja. Isti doprinosi su ukinuti u travnju 2023., tako da je već u referentnoj 2023. godini smanjen njihov utjecaj na neto mirovine.

5.2.1. Duljina usporedivih vremenskih serija

Duljina usporedivih vremenskih serija jest: 16 (u godinama)

5.2.2. Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Podaci su dostupni za razdoblje od 2008. do 2023. i zasad nije bilo prekida u vremenskim serijama.

5.3. Usklađenost kratkoročnih i godišnjih statistika

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.4. Usklađenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj nije primjenjiv.

5.5. Usklađenost s podacima iz administrativnih izvora

Pokazatelj nije primjenjiv.

6. Troškovi i opterećenje

6.1. Troškovi

Troškovi su minimalni jer se svi podaci prikupljaju elektroničkom poštom. U troškove možemo uračunati razmjerni dio radnih sati dviju osoba koje rade na ovom istraživanju u Službi statistike kaznenog pravosuđa i socijalne zaštite.

6.2. Opterećenje

Informacije o vremenu utrošenu za dostavu podataka nisu raspoložive.